

fritt och obehindradt rör sig. Säges isynn. om maskiner och maskindelar. *Ha för mycket s.* — b) Den lilla skilnaden emellan en kastkroppsvolym och projektilens kaliber. — 3) (fig.) Utrymme för verkning, handling, verksamhet, o. s. v. *Lemna fritt s. åt passionen.*

SPELSJUK, a. 2. Öfverdrifvet begifven på spel.

SPELSJUKA, f. sing. Öfverdrifven begifvenhet på spel. — *Syn.* Spelvurm, Spelyra.

SPELSKULD, f. 3. Skuld, ådragen genom kort- eller tärningspel.

SPELSTÄLLE, n. 4. 1) Ställe, der kort- och tärningspel utöfvas. — 2) Ställe, der orrar eller tjädrar leka.

SPELSÄLLSKAP, n. 3. o. 3. Sällskap, som roar sig med spel.

SPELSÄTT, n. 3. Sätt att spela (vare sig på musikinstrument eller med kort, tärning, o. s. v.).

SPELT, spä'lt, m. sing. En sort hvete.

SPELTERMIN, speltärmi'n, m. 3. Den tid, hvarunder en teater ger representationer.

SPELUR, spelúr, n. 3. Ur, så inrättadt, att det spelar ett eller flera musikstycken.

SPELVERK, n. 3. Inrättning i ur, dosor o. s. v., hvarigenom de spela musikstycken. Se äfv. *Klockspel, Vindspel.*

SPELVINST, f. 3. Vinst på spel (med kort, tärning, o. s. v.).

SPELVURM, m. 2. 1) Se *Spelsjuka*. — 2) En, som är ytterligt begifven på spel.

SPELYRA, f. sing. Se *Spelsjuka*.

SPELÅR, n. 3. År, hvarunder en teater ger offentliga representationer, beräknadt ifrån deras början under sommaren eller i början af hösten.

SPENAMN, n. 3. Namn, som blifvit någon gifvet på spe.

SPENAT, -át, m. sing. 1) En allmänt odlad köksväxt. *Spinacia oleracea. Ny-Zeländsk S.*, en växt ifrån Nya Zeland, hvilken med fördel kan användas såsom spenat. *Tetragonia expansa.* — 2) Grön rätt, tillredd af bladen på spenat. *Koka, äta s.*

SPENBÖLD, m. 3. Bulnad i bröstet hos kvinnor, förorsakad af mjölkkastning.

SPENDERA, spännðera, v. a. 1. (t. *spendiren*) Påkosta, undfånga med, gifva till bästa. *S. på, se Kosta på.* — *Spenderande*, n. 4. o. *Spending*, f. 2.

SPENDERBYXOR, spännðer--, f. 1. pl. (fam. skämtv.) *Hafva, taga s-na på*, vara, komma i lynne att spendera.

SPENDERSAM, spännðersamm, a. 2. (fam.) Fallen för att spendera.

SPENE, m. 2. pl. *spenar*. 1) Bröstvärta, patt. — 2) Den del på ett jufver, hvarigenom ett djurs ungar utsåga mjölken eller hvarur vid mjölkning mjölken utkramas.

SPENBARN, n. 3. Se *Dibarn*.

SPENGLAS, n. 3. 1) Enkom inrättadt glas att derur låta barn dia. — 2) Glas, hvarmedelst mjölk aftappas ur bröstet.

SPENHORN, n. 3. Se *Dihorn*.

SPENS, spä'nns, m. 3. Kort tröja, som sitter tätt å lifvet. Benämnd efter uppfinnaren, en Engelsman Spencer.

SPENSLIG, spénnsligg, a. 2. Mycket smal och saknade stadga. *S. kropp, växt.* — *Spenslighet*, f. 3. [Spänslig.]

SPENVARM, a. 2. *S. mjölk*, så varm som den kommer ur spenarna.

SPENVÄRTA, f. 1. Se *Bröstvärta*.

SPENÖRT, f. 3. Örten *Laserpitium latifolium*, med hvit blomflock.

SPEOD, n. 3. Spelfullt ord, stickord.

SPERGEL, spä'rrijäll, m. sing. En foderväxt, som triffes på den magraste jord. *Spergula arvensis* (odlad kallas den *S. sativa*).

SPERMACETI, spä'rmaséti, n. sing. (lat. *Sperma Ceti*) En oljaktig, taglik massa i hufvudet på Pottfisken. Kallas äfv. Hvalraf. — *Ss. S-ljus*.

SPETA, v. a. 1. I. Utspänna och fästa med spik eller nubbs. *S. skinn*.

SPETA, v. n. 1. II. (pop.) Se *Klättra*.

SPETAL, -ál ell. spétal (pop.). Se *Hospital*.

SPETELSK, SPETELSKA, se *Spetälsk, Spetälska*.

SPETS, spétts, m. 2. 1) Långt utskjutande ände af ett föremål, då den småningom afsmalnar till en hvass udd. *S-en af ett kyrktorn, af en värja. S. på en penna. Sluta upptill, nedan till i en s.* — 2) Det öfversta af något, som upptill afsmalnar. *S-en af ett berg.* (Fig.) *Hinna till högsta s-en af ära*, uppnå högsta ära. — 3) (i äldre språket) Se *Pik*. (Fig.) *Bjuda någon s-en*, trotsa, hålla stånd emot någon. — 4) Det främsta af något, isynn. af en slagordning. *Vara främst i s-en. Gå, vara, ställa sig i s-en för en trupp*, anförä den. — 5) En nätartad, fin, bandlik, knypplad, virkad, stickad eller väfd prydnad, som nyttjas till kantning. *Brabantska s-ar.* — 6) Se *Spetshund*.

SPETSA, spéttsa, v. a. 1. 1) Göra spetsig. *S. en penna. S. öronen* (egentl. om hästar), spänna upp dem, så att snibbarne stå i vädret; (om menniskor) lyssna med spänd uppmärksamhet. *S. af, se Afspetsa.* — 2) Afslifva en missdådare på det sätt, att han sättes på en i marken nedslagen, spetsad påle och nedtryckes, till dess pålen gått tvärs igenom kroppen och stuckit ut uppvid halsen. — *Spetsande*, n. 4.

SPETSARE, m. 3. Arbetare, som vid en spikhammare spetsar spik.

SPETSBOF, m. 2. pl. — *bofvar*. (t. *Spitzbube*) Tjuf, skäl, bedragare.

SPETSBOJ, m. 2. (sjöt.) Boj, som har formen af en spets.

SPETSBORR, m. 2. Ett slags bergborr med nedtill spetsigt jern.

SPETSÅGE, m. 2. pl. — *bågar*. Spetsigt hvalfbåge.

SPETSDURKSLAG, n. 3. Skarp härdad spets, hvarmed bleckslagare sticka små runda hål genom bleck.

SPETSFIL, m. 2. Verktyg, hvarmed kamtänder spetsas.

SPETSFUNDIG, a. 2. 1) Så kallas den skarp-sinnige, då han sysselsätter sig med invecklade, svåra och derjemte onödiga ämnen. — 2) Som röjer sålunda använd skarpsinnighet. *S-a argumenter. S-t tal*.

SPETSFUNDIGHET, f. 3. 1) Skarpsinnighet, som sysselsätter sig med invecklade, svåra och derjemte onödiga ämnen. — 2) Spetsfundigt tal, yttrande, argument.

SPETSFUNDIGT, adv. På ett spetsfundigt sätt. *Argumentera s.*

SPETSGLANS, m. sing. Se *Antimonium*.

SPETSGLAS, n. 3. Vinglas med fot och upp till liknande en upp- och nedvänd kägla.

SPETSGÅRD, m. 2. Krets af soldater omkring en missdådare, som skall afslivas.

SPETSHACKA, f. 1. Hacka med spetsigt jern.